

**ДО КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТ А Н О В И Щ Е

НА

КАМАРАТА НА ЧАСТНИТЕ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ
СЪДИИ,

Камарата на частните съдебни изпълнители споделя мотивите в искането на омбудсмана на РБ г-н Гиньо Ганев за установяване на противоконституционност на чл. 3, ал. 2 от Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС) в частта му *”както и упражняването на свободна професия, включително на частен съдебен изпълнител и нотариус”*.

Събраженията ни за това са следните:

Оспорваният текст противоречи на Преамбюла, на чл. 4, ал. 1, чл. 6, ал. 2, чл. 19, ал. 2, чл. 56 и чл. 134 от Конституцията на Република България.

С включването на частните съдебни изпълнители в кръга на задължените по ДДС лица се **(1) създава неравностойно положение за гражданите и стопанските субекти в страната, (2) нарушават се основни правни и икономически принципи, (3) въвежда се нелоялна конкуренция, (4) застрашава се икономическата и организационна устойчивост и развитие на новата професия.**

1. Изпълнението на съдебните решения не е и не може да бъде ”независима икономическа дейност” по смисъла на ЗДДС. Съдебното изпълнение представлява упражняване на част от държавната власт, а именно държавната принуда. При упражняването на тази публична функция съдебните изпълнители не действат като стопански субекти със със съответната свобода на икономическа инициатива, нито могат свободно да договарят възнагражденията си. Напротив, дейността им е стриктно регламентирана в Закона и протича по още по-стриктно регламентирана процедура в Гражданския процесуален кодекс. Овластяването им се извършва от министъра на правосъдието, обект са на интензивен и непосредствен контрол от страна на министъра на правосъдието и съда, имат ясно дефинирани в закона правомощия, от

които не могат да се отклоняват (т.е. не могат да извършват каквато и да било друга дейност), приходите им се формират единствено от нормативно определени такси, **фиксиран** в Тарифа, приета от МС, които са абсолютно еднакви с тези, събирани от държавните съдебни изпълнители по реда на Закона за държавните такси (ЗДТ). При изпълнението на съдебните решения не се добавя стойност. Несъвместимо със същността на данъка върху добавената стойност е той да се начислява при липса на добавена стойност. **При упражняването на възложените им от държавата функции частните съдебни изпълнители действат вместо държавата, като държавен орган и следва да се третира**т като такъв.

2. България е единствената държава в Европа и в света, в която изпълнението на съдебните решения е възложено едновременно на държавни и частни съдебни изпълнители. **С атакувания текст от ЗДДС България стана и единствената държава в света, в която нейните граждани и стопански субекти ще заплащат различни данъци и такси, в зависимост от това по дело на кой от двата органа са страна.**

Въвеждането на частното съдебно изпълнение се отчита като значителен успех в реформата на българската съдебна система не само от правителството, а и от европейските институции. България избра непознат в Европа модел на едновременно функциониране на частни и държавни съдебни изпълнители, който предполага равни условия за двете системи и създаването на лоялна конкуренция между тях, в която да се установи кое е по-доброто решение за българските граждани и държава. Правителството на РБ внимаваше този дуализъм да не доведе до нарушаване на основния принцип за равно третиране на всички български граждани и именно за това прие еднакви тарифи за държавните и частните изпълнители. **Начисляването на ДДС обаче само от частните ще доведе до различно третиране на длъжниците, граждани и юридически лица, в страната.** При равни други условия длъжниците, срещу чието имущество са предприети изпълнителни действия от частен съдебен изпълнител ще покриват такси по съдебното изпълнение, които ще са с 20% (ставката по ДДС) по-високи от тези, за сметка на длъжниците по образувани дела от държавните съдебни изпълнители. Така например, ако един длъжник има две еднакви задължения към един и същи кредитор, и този кредитор е предоставил едното вземане за събиране от частен изпълнител, а другото при държавен (което се случва често), в първият случай длъжникът ще плати с 20 % повече отколкото във втория.

Недопустимо е при една и съща дейност упражнявана от държавата и от овластени от нея лица, за едно и също нещо българските граждани да заплащат различни такси и данъци и то без да се съгласили за това. При положение, че въпросът дали дадено вземане да бъде възложено за събиране на частен или на държавен съдебен

изпълнители се решава от кредиторите, длъжниците ще са поставени в това неравностойно положение извън и въпреки волята си.

По този начин директно се нарушават чл. 4, ал. 1, чл. 6, ал. 2 и чл. 19, ал. 2 от Конституцията на Република България, нарушават се основни принципи на европейското право, в т.ч. Европейската конвенция за защита правата на човека.

Този двойствен режим е още по-малко обоснован и предвид факта, че статутът на частните и държавните съдебни изпълнители не се различава в същността си. Двата органа осъществяват дейност, която е проява на държавна власт, осъществяват еднаква публична функция; действат вместо държавата като държавни органи с властнически правомощия и следва да се третираат като такива. Предоставянето на възможността тези властнически правомощия да се осъществяват от независими професионалисти (наречени за разграничаване "частни съдебни изпълнители") ни най-малко не променя тяхната функция на органи на държавна власт.

3. От друга страна с въвеждането на ДДС върху таксите при частните съдебни изпълнители се нарушава принципа за равно третиране и равни условия между тях и държавните изпълнители. Създава се нелоялна конкуренция между двете форми на принудително изпълнение, на практика държавата вместо да създава условия за успех на тази толкова важна реформа в съдебната система-въвеждането на частното изпълнение, още преди то да е заработило на пълни обороти принуждава кредиторите да се обръщат към държавното изпълнение, където ще заплатят с 20 % по-малко.

4. Изпълнението на съдебните решения е неразделна част от основното човешко право на справедлив процес в разумен срок (чл. 6 от ЕКПЧ). Европейският съд произнесе множество решения срещу България за нарушаване на този текст от Конвенцията. С въвеждането на ДДС една значителна част от българските граждани няма да могат да си позволят да заплащат увеличените такси при частните съдебни изпълнители и те на практика ще са лишени от бързо и качествено съдебно изпълнение. А целта на реформата беше да се гарантира именно това право, което е не само на едрия бизнес, а на всички граждани и стопански субекти в РБ, които според българското и международното право са равни.

Запознати сме с изискванията на *acquis communautaire* във връзка с разпространение на режима на ДДС и върху свободните професии. Но този процес следва да отчита уникалността на България да е единствената страна в Европа, в която функционират паралелно и държавни и частни съдебни изпълнители. Създаването на двойствен данъчен режим за една и съща дейност противоречи не само на Конституцията на РБ, но и на правото на ЕС, за което равнопоставеността, лоялната конкуренция и достъпът до правосъдие са основни принципи. Още

повече, че дори в страните членки на ЕС пълното приравняване на частните съдебни изпълнители към останалите свободни професии в никакъв случай не е единна практика. В Гърция и Белгия, например, съдебните изпълнители не начисляват ДДС именно поради част от съображенията, изложени по-горе. Отчитаме финансовите ангажименти на България, и по-специално тези, свързани с режима на ДДС, които възникнаха след присъединяването ни към ЕС. Вярваме, обаче, че тези финансови ангажименти биха могли да бъдат изпълнени и с далеч по-приспособени към своята цел мерки, отколкото с разширяване кръга на задължените по ДДС лица с професията на частните съдебни изпълнители. Още повече, че лесно може да се пресметне 168-те частни съдебни изпълнители какви "огромни" приходи в бюджета ще осигурят от ДДС.

В заключение отново изразяваме нашето становище: изразът в чл. 3, ал. 2 от Закона за данък върху добавената стойност *"както и упражняването на свободна професия, включително на частен съдебен изпълнител и нотариус"* **противоречи на Конституцията на Република България и на основни принципи на правото, нарушава принципите на пропорционалност и равнопоставеност, трайно установени в *acquis communautaire* и застрашава успешното провеждане на реформата на съдебното изпълнение в България.** Потърпевши от оспорвания текст на закона няма да бъдат толкова частните съдебни изпълнители, нотариусите и адвокатите, колкото стотици хиляди български граждани и стопански субекти.

В доклада от м. юли 2006г. на партньорската проверка по глава "Правосъдие и вътрешни работи" се констатира нарушението на принципа за равно третиране и изрично се препоръча България да въведе изключение при начисляването на ДДС от частните съдебни изпълнители.

Гр. София
20.02.2007г.

С Уважение:

Председател на Съвета на Камарата
на частните съдебни изпълнители
Георги Дичев

